

אחרי שהשלים לדבר על הנשואין ומה שיתחייב בשבילו מהפרת הנדרים והנזירות. ונמשך אחריו טוטה מהמעם שכתבתי שם מהנמרא. התחיל עכשיו בענין הנרושין. שאחרי נשואין באין גרושין. ועוד שהאטה כשתזנה תצא בגרושין. וכבר כתבתי כריש מסכת טוטה שבוה נטייתו מסדור הרמב"ם. לפי שלא נראה כן מהנמרא:

פרק א א המביא גט. שכן יכול הצעל לשלוח כותביו ברפ"ק [ל"ג גרפ"ק] דקדושין ושלחה [ולא כתיב וגרשה] מלמד שהוא עושה שליח: גמ'. לשון ארמי. ספר כריחות מהורגם גט פטורין. ולא תשמע למ"ש הסבזי שהסו' נותנים טעם שנקרא גט. לפי שיש בו י"ב שורות. פ"כ. שלא קן הוא אלא איפכא שכתבו דלפיכך נהגו לכתוב י"ב שורות כנוספר גט. ואע"ג דשאר שטרות פעמים נמי קרי גט [כדמנן לקמן מ"ה]. ועיין בפירוש הר"ב ר"כ בתרא דכ"ג [מ"מ לא הולך לפרס ר"ע מברטנורה

מסכת גיטין

פרק א א המביא גט ממדינת
הים. כל חולה לארץ קרי

פרק א א המביא גט ממדינת הים (א) דלקמן. ועיין [מה שכתבתי שם ו] במסנה ה' פ"ו: ממדינת הים. פירש הר"ב כל חולה לארץ קרוי מדינת הים וכן לשון רש"י. והר"ן פירש דחולה לארץ של זר מערבי של ארץ ישראל נקט. לפי שבאותו זמן ליכא עיירות מובלעות וכמוכות שהרי הים מסביב ובלדיים אחרים לא פסיקא ליה מלתא משום דליכא עיירות סמוכות ומובלעות [ולקמן אמרין דת"ק מפיך אלו מכלל] ומש"ה אמר שהמביא גט ממדינת הים שהוא מערב

פ"א א המביא גט. ג
פ"ב פ"ג פ"ד

תוספת רעק"א

פ"א א [אותא] במסנה

המביא גט ממדינת צריך כו'. לשון רש"י וז"ל צריך השליח המביא וכו' ושליח זה הבעל עשאו שליח הולכה. ופי' הר"ן דאי שליח קבלה כיון דהאשה נתגרשה בקבלתו אי"צ שיאמר בפ"י ובפ"ח. ומעמא דמלתא כיון דמדינת ל"צ אלא מפני חשש עקרור דיבואה בעל ויערער משה אין להושי ליה רק כשנתנו לשליח הולכה דבשעה שהגט יוצא מתחת יד הבעל אינו נומר ומגרש עדיין לפיכך הוושין שמא יסלך ויערער אבל כל שהבעל בקצמו נותנו לידה או ליד ש"ק שלה דבשעה שהגט יוצא מתחת יד הבעל נומר ומגרש מסתמא לא יערער אח"כ. מיהו אם בא הבעל ויערער ארביב לקיים כמו במביא בא"י צאנן ליה ואם ערער צריך קיום. וע' לקמן פ"ב מ"ו בהרע"ב:

אור גדול

פ"א א במסנה המביא גט ממדינת צריך שיאמר כו'. ובגמ' (ה') (ב') בפני כמה נותנו לה כו' ומסיק דר' יוחנן ס"ל בפני שנים דברבנן עד נעשה דיון ומעברף בהדיהו והוי תלמא ור' תינא ס"ל בפני שלשה אינא דברבנן עד נעשה דיון וקיום הגט דרבנן אפ"ה כיון דאשה פרה להביא גיטה וימנין דמיתיה לה איתחא ומסכי עלה. עיי' ש"ש. וכתב ע"ז הר"ן ופ"ג דאשה לא שכיחא כדאיתא בגמ' וליכא למגור משום להא דידה בלחור אפ"ה איכא למיחש דלמא מיתיה לה קרוב אלא דנקט הכא אשה משום דמתניא בהריא. ויא' דכיון שהזכיר חשש הכאת האשה שהוא דבר שאינו מצוי ולא הזכיר קרוב או פסול משמע שאף הקרובים פסולים לשליח כו' ואעפ"כ לא העשירו להצטרף האשה משום דלאו בית דין היא כלל. הנה היא הוא הרשב"א בחידושו ופטר לריעה הראשונה דה"ה קרוב רק דנקט אשה משום דמתניא בהדיא דהא גם קרוב תני בהריא כמבואר במתני' דהכל כשרין להביא את הגט [לקמן פ"ב מ"ה. ולדעתו לא אג"ז

תפארת פתיחה למסכת גיטין. ישראל

כתוב בתורה, והיה אם לא תמצא חן בעיניו, כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו. מנה ילפינן עשרה דברים שפוסלין בגט מדאורייתא: (א) אם לא תמצא חן בעיניו, מלמד שאינה מתגרשת רק ברצונו: (ב) וכתב, מלמד שאינה מתגרשת רק בכתב: (ג) לה, לשמה, מלמד שצריך שיהיה הגט נכתב לשמה ולשמו לשם גירושין. ומנה, שהכתוב צריך שיהיה ישראל גדול בן דעת, לאפוקי עכו"ם, עבר, חרש, שומע, וקטן, דאלו לא יכתבו לשמה: (ד) ספר כריתות, שיהיה מסופר שם דברים שהגירושין שכותבין בינו לבניה, שלא ישאר עליה שום רשות ושייכות, לאפוקי באמר שם הרי את מגורשת ממני, חוץ וכו': (ה) ונתן, מלמד שיתנוהו הבעל או שלוחו, ולא שחקתהו היא ממנו: (ו) בידה, מלמד שאינה מתגרשת, עד שיתן הגט בידה, או ביד שלוחה, או בחצירה שכולן כידה ממש: (ז) ושלחה מותרת לכל אדם. אבל לא שיכתוב עיני שישלח עצמו אותה, כגון אינו בעלך, או אינו אישך וכדומה, או הרי את מתרת לכל אדם. אבל לא שיכתוב עיני שישלח עצמו ממנה, כגון אינו בעלך, או אינו אישך וכדומה, או הרי את מתרת לכל אדם. אבל לא שיכתוב עיני שישלח עצמו שתהיה בת דעת כשיתן לה, ולא קטנה או שומה שמשלחה ותחולת. או בנתן לה כשהיא ישינה ולא אמר לה אח"כ כשהיא נעורה הרי גיטך: (ח) דבר וכתב, ילפינן מהא דבר דבר ממון, דכתיב במסון ע"פ שנים עדים יקום דבר, ה"נ בגט צריך ב' עדי מסירה אצל נתינת הגט שכתב, וכדקיי"ל עדי מסירה כרת: (ט) וכתב ונתן, הא אינה מתגרשת רק בגט שאין מחוסר מעשה בין כתיבה לנתינה, כגון שכתבו על קרן שבפרה, נוהן לה הפרה ומגורשת, ואם חתך הקרן מהפרה בין כתיבה לנתינה, אינו גט [ואפשר דה"ה בכתב על נייר גדול, וחתכו בין כתיבה לנתינה שלא ליופותו נמי דינא הכי, [ח"מ קכ"ד סק"ח]. וכן ככתבו במחובר, והלשו בין כתיבה לנתינה: (י) כריתות ונתן, הא אינה מתגרשת עד שיתן לה הגט בתורת גירושין, ולא בנתנו לה בתורת שמת"ח או מוזה וכדומה, ולא א"ל אח"כ הר"ן גיטך. כל אלו היו"ד דברים פסולים מדאורייתא, שהמתגרשת בגט כזה, היא א"א נמורה, שהנשאת בו תצא והולד ממור דאו' וצריכה גט מהשני מדבריהם ומתראשון מן התורה להתירה לעלמא, ואסורה לשניהן לעולם, דיש לה כל דין א"א ששמעה שבעלה מת ונשאת ואח"כ בא בעלה. ואם לא נשאת לאחר, ובעלה כהן מותרת לחזור לו. חוץ מהאומר הרי את מגורשת ממני ואין את מתרת לכל אדם, דרמנא אפקה שאסורה לכהן, דכתיב ואשה נרושה מאישה לא יקחו, דמלת מאישה יתירה הוא. אלא ה"ק, אפילו לא נתגרשה אלא מאישה אסורה לכהן. אבל שאר דברים כגון הזמן והמקום והחיתום העדים וכדומה, ואפילו שם האישה והאשה שבגט, אינו רק מד"ם, שהמתגרשת בו נפסלה מכהונה, ולא הנשא לכתחילה ואם נשאת לא תצא והולד כשר [ועי' ב"ש ס' ק"ל סק"ר ועי' ברלה"מ פ"א מגירושין ה"ד בר"ה כיצד והן אפ"ה שר"ן [גיטין קנ"ג רע"א] כתב דשמו נשמה בחסר פסול מדאורייתא אבל מדאמרינן [גיטין פ"ב מ"ח] כתב הניכתי ותניכתי כשר, וכ"כ עיקרו של גט הרי את מתרת וכו' [גיטין פ"ב מ"ג] משמע טפי ברלה"מ. ובפרט לפאי דקיי"ל עדי מסירה כרת וכתב"ה הרי לרלה"מ נפק תומרא. ועי' ב"ש סק"ט סק"א וכן כתב ג"כ רב"י רסק"ט בשם המדרכי שכתב כן ובשם רבינו יואל. ונ"ל דלפ"ז מאי דאמרינן [גיטין ר"ב א'] הא בעינן שמו ושמה, אינו ר"ל דמשו"ה אינו גט אלא ר"ל דמשו"ה לא היישין דיהיב פשיטא לסופר הס"ת שיכתב הכריתות בהס"ת לשם האשה, דכתב ספרא דדייני מגמר גמירי דצריך מדריבן שמו ושמה פגורש בהגם, וגם הרמב"ן שכתב דלחכי צריך שמו ושמה מדכתיב ספר כריתות, ואין כריתות בספר רק בשנוכר שם שמו ושמה י"ל דהיינו רק אסמכתא ומדריבן, ואם לא נשאת ורוצה בעלה להתחזרה צריך לקרשה, אבל אינו מברך ד' ברכות, גם א"צ לכתוב כחובה חדישה. מיהו כשינה שמו או שמה, לרמב"ם הגט פסול מדאורייתא. ולתוס' [גיטין ד"כ ע"א ד"ה הא בעינן] פסול רק מדריבן [כ"ו יוצא מהרמב"ם ע"א ופ"י מגירושין ופגושאי כליו שם ומב"ש קכ"ט סק"ה, ומאה"ע ק"ג]:

יבין יבין

פ"א א ששלחו הצעל מחולה לארץ לא"י ליתן סס גט לאשתו. וקרי לח"ל מדה"י, משום דהיס גדול א"י במערב, ולפיכך בכל חוץ לארץ שיטנו בלד מערב מוא' חין סוס עיר ח"ל סמוך לא"י הים [נשים ח"ב]

פ"א א. נחתם גי"ף
ונמשי"ל נחתם
וכן כלל המטה ונמשי"ל ג.
מן הרקם ופ"ה החג.
כ"ק ונ"ף ד"ק מרקם.
ואולי ל"ל ג"כ ונחתם.
ואולי כלו כמו העי.

תוספת רע"א

[אות ב] תו"פ ד"ה צריך
שיאמר. עוד פרש"י
בדף ג'. לע"ה י"ל
בנות רש"י ע"פ רב"י
תוס' ד"ה לפי שאין
בקיאים וכו' ומפרש ר"ח
דבכל הלכות גיטין
בקיאים וכו' והא דפ"י
הקונטרס דממילא שיל"י
וכו' ואמר ר"י דמסתמא
לשמה סתמדי. נראה
מהמסך דבריהם דאי
הו"א אפ"י דלשמה לאו
ברוקא אלא גם משום
מהובר וברומה מסול
באמת הו"ו צריכים
למשי"ל דלא היה שייך
לומר דהמאן לשמה
סתמדי כיון דאין יודע
לשליח על מה דהצדיכו
להעמיד בשביל זה. ובי"ב
המפרשים, והנה בעיקר
קשיא דאמאי נקם רבה
לשמה ולא נקם אינך
פסולי. והו"ו שייך רק
למ"ד. אבל למד דמסיק
דסתם ספרי דר"י מנמר
גמירי ורבנן הוא דאצ"ח
ופרש"י דלא דאשבח
דכתוב ועומד לשם א'
מנ"י עירו ונמלך הוא
לגרש. ממילא הו"ו שייך
רק לפניו לשמה אבל
לאינך דבריה ליבא השש
דחא הסופר מנמר גמר
ויבדא סתם כדמינו כלי
פסול. וממ"ל ליבא
לקושית תוס' דאם ניטא
דלשמה לאו דוקא הא
דפרכי' לקמן בין לרבה
בין לרבא האיבא מהובר.
הא ג"ו נכלל בכלל מוליד
ומביא. ד"ל דהתם קאי
למסקנא דהחשש רק
משום לשמה. לפ"י י"ל
דבתהלת המניא דאין
בקיאים היינו דלא בקיאי'
בדינים וממילא לשמה
הוא לאו דוקא דהצריכותו
לומר בפ"ג גם משום
אינך פסולים בזה כ' רש"י
דשיל"י ליה אם נכתב
לשמה וה"ה דשיל"י ל'
על שארי פסולים. אבל
לבחר דמסקי' סתם ספרי
ממילא החשש רק משום
לשמה סת"ה כ' רש"י
ד"ל דסתמא לשמה
סתמדי. גם לפי אצ"ח
סעמא רב' הר"ן שהובא
בתי"ב במסוך דל"צ
לשיל"י כיון שתואר שילוחו
של בעל זה ואומר בפ"ג
תולין לחלק ואמרי

מערב א"י וה"ה לכל לדידי אחרים מאותן עיירות שכן דומות
לחוקן שבמ"ה שאין לא מובלעות ולא סמוכות. ואפשר שזהו כיון
רש"י ז"ל שכתב דכל חונה לארץ קרוי מדינת הים. כלומר כל
ח"ל שהיא דומה לח"ל שבמ"ה. עכ"ל: צריך שיאמר בפני נכתב
ובפני נחתם. פי' הר"ב ח"ה דאמרי
טעמא לפי שאין בני מדינת הים בני
תורה ואין יודעין שצריך לכתוב הגט
לשם האשה. הכי אמר רבה בגמ'
ופירש"י וקרא כתיב וכחז לה דהיינו לשמה. וכחזו התוס'
כלומר דהך דרשא אינה נראית להם עקר דרשא. ופירוש אין
בקיאות [דהכי ליטנא דגמ'] אין מושפין לדרכא דלשמה.
דל"ה מ"ס משאר הלכות גיטין דלא חיישינן להו דלא בקיאי. ע"כ. ומ"ס הר"ב וממילא שילינן ליה אם נכתב בפני נכתב וקשיא
דל"כ עיקר תקנה חסר מן הספר. עוד פירש"י בדף ג' דסתמא כי משהיד דפני נכתב ובפני נחתם לשמה קמסדי. וכן דעת
התוס'. וכ"כ הר"ן דמומר אמר האי שליח למה לכו לרבנן למשאל אם נכתב ונחתם בפני. ש"מ שום כתיבה וחתומה בגט שהיא
פסולה ואילו לא נכתב לשמה היה אומר כך וקד אירע מעשה. דלאחר נכתב. ועוד שכיון שהוא שלוחו של בעלה [ש"ל] זו והוא
אומר בפ"ג ונחתם תולין להקל ולומר שיש לו חכמה ועשאו שליח ואין חוששין שמה אחר לכתוב בפניו
ואח"כ מלאו זה ונחתו לו ועשאו שליח שאין הדבר מלוי כן. ע"כ. ולפיכך לא הצריכוהו לסיים בעדותו לשמה. אלא סגי כשיאמר
בפני נכתב ובפני נחתם. אבל בלא בפ"ג ובפ"ג לא סגי. וטעמא דלא
תקנו לומר בהדיא לשמה מפרש בגמרא דחיישינן דלמא לא יאמר. ופירש"י והוה משנה ממשבט שטבעו חכמים בגיטין דאמרי
שהולך ממזר. ומיהו בפני נכתב ובפני נחתם אצרכוהו דכתיבה וחתומה צעין לשמה וכיון דכל חדא מלהא בחפי נפשה היא. לא
גי"ו. והקשו בגמרא אמאי מאמינן ליה לשליח דליהא אלא חד ובערוה צעין שנים כדתיקן במשנה ג' פ"ו דכוסה. ומכנין רוב
בקיאות הן ואפי' לר"מ דחייש למיעוטא סתם ספרי דר"י נמנר גמירי והו"ו מיעוטא דמיעוטא ורבנן הוא דלא צריך ומשום ענוגא
הקילו. ומ"ס הר"ב והו"ו דאמרי טעמא לפי שאין עיירות מלויות וכו' שיהיו עדים מלוין להכיר חתימת העדים. ובגמ' א"כ בפ"ג
למה ל' ומכני דלמא חתי לחלוף בקיום ספרות דעלמא בע"ה. ומ"ס הר"ב והאמיננהו רבנן לשליח ככתרי. דעדים החתומים
על הספר כמו שנתקרה עדותן בצ"ד [דלמא חזיק חז"ש לזו"פ] ורבנן הוא דלא צריך ומשום ענוגא הקלו. גמ': רבן גמליאל אומר
חף המביא מן הרקם כו'. ובגמ' מפרש דבהא פליגי. דח"ק סבר דמרקס וחגרי אפי"פ שפן מח"ל אין לריך שיאמר בפ"ג ובפ"ג.
לפי שכן עיירות הסמוכות לא"י וכ"ס מכפר לודים [לגוד] שא"ל לפי שהוא מובלע בתחום א"י כלומר שהכתוב מזה עיירות רבות
בתחום א"י ומתן ולהן ח"ל. ויש מהן בולטות מחגרותיהן. [א"ל רש"י מחגרותיהן] ויולאות לחון ד' הו"ו פרסאות. וממילא שהולכת מזו לזו
[נכנסת לפניו מן הבלטות והמסילה]. [אלו חמשה תיבות [האצרות] אינם צריכין] היא הגבול ועיירות העומדות חוץ למסילה לפניו
מן בליטת העיירות הבולטות מיקרו מובלעות והכי הוה כפר להדין. וח"ק סבר רקס וחגרי דכיון דסמוכות נעוה לא"י אין השליח
הבא מתן ל"ל בפ"ג ובפ"ג וכ"ה הוא מכפר לודין שהוא מובלע ממש דבין סמוכות בין מובלעות גמירי לשמה ושכימי עדים לקיימו.
ואתי ר"ג לאפלוגי עלה ולמימר דדוקא במובלעות כמו מכפר לודין גמירי ושכימי. אבל סמוכות כגון רקס וחגרי. לא גמירי ולא
שכימי. ואתא ר"ח למימר דאפי' מכפר לודין שהוא מובלע ל"ל בפ"ג ובפ"ג. דנהי דמודה לרבנן קמאי דמובלעות גמירי ושכימי.
אפי"ה מלריך בהו לומר בפ"ג ובפ"ג כדי בלא חתוק במדינת הים. הכי איתא בגמרא. לשון הר"ן: מן הרקם כו'. פי' הר"ב

קרי מדינת הים: צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם. ח"ה
דאמרי טעמא לפי שאין בני מדינת הים בני תורה. ואין יודעין
שצריך לכתוב הגט לשם האשה. הלכך אומר השליח בפני נכתב
ובפני נחתם. וממילא שילינן ליה אם נכתב לשמה.
והוא אומר אין. והו"ו דאמרי טעמא
לפי שאין עיירות מלויות משם לכאן.
רבן גמליאל אומר אף המביא מן הרקם ומן
לשם האשה. הכי אמר רבה בגמ'
וקרא כתיב וכחז לה דהיינו לשמה. וכחזו התוס'
כלומר דהך דרשא אינה נראית להם עקר דרשא. ופירוש אין
בקיאות [דהכי ליטנא דגמ'] אין מושפין לדרכא דלשמה.
דל"ה מ"ס משאר הלכות גיטין דלא חיישינן להו דלא בקיאי. ע"כ. ומ"ס הר"ב וממילא שילינן ליה אם נכתב בפני נכתב וקשיא
דל"כ עיקר תקנה חסר מן הספר. עוד פירש"י בדף ג' דסתמא כי משהיד דפני נכתב ובפני נחתם לשמה קמסדי. וכן דעת
התוס'. וכ"כ הר"ן דמומר אמר האי שליח למה לכו לרבנן למשאל אם נכתב ונחתם בפני. ש"מ שום כתיבה וחתומה בגט שהיא
פסולה ואילו לא נכתב לשמה היה אומר כך וקד אירע מעשה. דלאחר נכתב. ועוד שכיון שהוא שלוחו של בעלה [ש"ל] זו והוא
אומר בפ"ג ונחתם תולין להקל ולומר שיש לו חכמה ועשאו שליח ואין חוששין שמה אחר לכתוב בפניו
ואח"כ מלאו זה ונחתו לו ועשאו שליח שאין הדבר מלוי כן. ע"כ. ולפיכך לא הצריכוהו לסיים בעדותו לשמה. אלא סגי כשיאמר
בפני נכתב ובפני נחתם. אבל בלא בפ"ג ובפ"ג לא סגי. וטעמא דלא
תקנו לומר בהדיא לשמה מפרש בגמרא דחיישינן דלמא לא יאמר. ופירש"י והוה משנה ממשבט שטבעו חכמים בגיטין דאמרי
שהולך ממזר. ומיהו בפני נכתב ובפני נחתם אצרכוהו דכתיבה וחתומה צעין לשמה וכיון דכל חדא מלהא בחפי נפשה היא. לא
גי"ו. והקשו בגמרא אמאי מאמינן ליה לשליח דליהא אלא חד ובערוה צעין שנים כדתיקן במשנה ג' פ"ו דכוסה. ומכנין רוב
בקיאות הן ואפי' לר"מ דחייש למיעוטא סתם ספרי דר"י נמנר גמירי והו"ו מיעוטא דמיעוטא ורבנן הוא דלא צריך ומשום ענוגא
הקילו. ומ"ס הר"ב והו"ו דאמרי טעמא לפי שאין עיירות מלויות וכו' שיהיו עדים מלוין להכיר חתימת העדים. ובגמ' א"כ בפ"ג
למה ל' ומכני דלמא חתי לחלוף בקיום ספרות דעלמא בע"ה. ומ"ס הר"ב והאמיננהו רבנן לשליח ככתרי. דעדים החתומים
על הספר כמו שנתקרה עדותן בצ"ד [דלמא חזיק חז"ש לזו"פ] ורבנן הוא דלא צריך ומשום ענוגא הקלו. גמ': רבן גמליאל אומר
חף המביא מן הרקם כו'. ובגמ' מפרש דבהא פליגי. דח"ק סבר דמרקס וחגרי אפי"פ שפן מח"ל אין לריך שיאמר בפ"ג ובפ"ג.
לפי שכן עיירות הסמוכות לא"י וכ"ס מכפר לודים [לגוד] שא"ל לפי שהוא מובלע בתחום א"י כלומר שהכתוב מזה עיירות רבות
בתחום א"י ומתן ולהן ח"ל. ויש מהן בולטות מחגרותיהן. [א"ל רש"י מחגרותיהן] ויולאות לחון ד' הו"ו פרסאות. וממילא שהולכת מזו לזו
[נכנסת לפניו מן הבלטות והמסילה]. [אלו חמשה תיבות [האצרות] אינם צריכין] היא הגבול ועיירות העומדות חוץ למסילה לפניו
מן בליטת העיירות הבולטות מיקרו מובלעות והכי הוה כפר להדין. וח"ק סבר רקס וחגרי דכיון דסמוכות נעוה לא"י אין השליח
הבא מתן ל"ל בפ"ג ובפ"ג וכ"ה הוא מכפר לודין שהוא מובלע ממש דבין סמוכות בין מובלעות גמירי לשמה ושכימי עדים לקיימו.
ואתי ר"ג לאפלוגי עלה ולמימר דדוקא במובלעות כמו מכפר לודין גמירי ושכימי. אבל סמוכות כגון רקס וחגרי. לא גמירי ולא
שכימי. ואתא ר"ח למימר דאפי' מכפר לודין שהוא מובלע ל"ל בפ"ג ובפ"ג. דנהי דמודה לרבנן קמאי דמובלעות גמירי ושכימי.
אפי"ה מלריך בהו לומר בפ"ג ובפ"ג כדי בלא חתוק במדינת הים. הכי איתא בגמרא. לשון הר"ן: מן הרקם כו'. פי' הר"ב

צ"ח

יבין

תפארת ישראל

יבין

וכו': (ב) מוך כדי דיבור קודם שיתן לה הגט, ל"ל בפני הב"ד בפ"ג
וכו'. והטעם, ו"ל משום דאין עיירות מלויות מח"ל לא"י לקיים
חתימת העדים, ושמה יערער אח"כ הבעל ויאמר לא ככתבתי. ואף
דמזדוריתא לא יהא נאמן, דלא חיישינן שיחזוף ארס לזיוף, ויטעך
הבעל להביא עדים שאין זה חתימתן, עכ"פ מדרבנן כל בטר לריך
קיום, ומשום ענוגה הקילו להאמין לשליח שהוא ע"ה. ומס"ה תקנו
כמי שיאמר המביא הגט, גם בפני נכתב, חף שאין זה ענין לקיום,
ה"ט כדי שלא נעשה לקיים גם שאר ספרות ע"י קיום ע"ה. ולפ"י

אבין כלל קו' הרשב"א הגם לשימתו חקשי דלמאי נקם הגמ' וינסין דמיתוי
היא עצמה דהיא מלתא דלא שכיחא ולא נקם אשה בעלמא דשכיחא.
ע"כ נראה בששום משום דשם בנמ' (ב"ב) דעת רב יוסף כנסים דאי"נ
לומר מה בעלה דאמנות להביא גיטה דדוקא בא"י דאי"צ לומר בפ"ג.
וא"כ גם מתני' דהכל בשרין להביא את הגט נ"ב י"ל דמירוי בא"י דאי"צ
לומר בפ"ג. אבל אין ראיה דקרוי ואשה נאמנית בהו"ל לומר בפ"ג. רק
מחא דתני באשה עצמה דיובלה להביא גיטה רק שתאמר בפ"ג. א"כ מכאור

אפילו בח"י גופה, היכא דלא שכיח עיירות מלויות, וכ"ס מא"י לח"ל
ל"ל בפני נכתב ובפני"ה. רק הנא הוא גוונא נקט. וי"ל דאפילו
בשיירות מלויות לקיימו, דהיינו מעיר לעיר בח"ל גופה, הפ"ה
ל"ל בפ"ג ובפ"ג, משום דבח"ל מלוין ע"ה, שאין יודעין שצריך
לכתוב הגט לשמה, וע"י שיאמר בפ"ג, יזכרו צ"ל לשאלו אם נכתב
לשמה. והוא דלא תקנו שיאמר מעלמא בפ"ג לשמה. ה"ט דחיישינן
שע"י רבוי המלות ישכח מלאמרו, וישנה עי"ז תקון חכמים צנט,
והיה הגט צטל. ואף דקו"ל עדי מסירה כרתמי, ול"ל חתימת עדים
צ"ל

אור גדול

דנאמנת להכי נקם אשה עצמה ולא נקם אשה דעלמא. וא"כ ממילא א"ש
נמי דלא נקם קרוב. ודבריו הרשב"א צ"ע. שוב ראיתי דצדקו דרבי
הרשב"א משום דבמתני' שם נקם סומא דדוקא בהו"ל פסול וא"כ שפיר
מוכח דקרוי גם בהו"ל כשר. אמנם א"כ יקשה לרב יוסף האיבא ה' נשים
וגם יקשה האיבא פסול דארייתא. וע"כ דאין למיזן מן הכללות אף
במקום שנאמר בהם חוץ. ועדיין יש לעיין. וג"ו אינו משום יסוי' בבג'
(כ"ג א') דדעת רב ששת ואבוי דסומא פסול אף בא"י אינו מוכח:

אבין כלל קו' הרשב"א הגם לשימתו חקשי דלמאי נקם הגמ' וינסין דמיתוי
היא עצמה דהיא מלתא דלא שכיחא ולא נקם אשה בעלמא דשכיחא.
ע"כ נראה בששום משום דשם בנמ' (ב"ב) דעת רב יוסף כנסים דאי"נ
לומר מה בעלה דאמנות להביא גיטה דדוקא בא"י דאי"צ לומר בפ"ג.
וא"כ גם מתני' דהכל בשרין להביא את הגט נ"ב י"ל דמירוי בא"י דאי"צ
לומר בפ"ג. אבל אין ראיה דקרוי ואשה נאמנית בהו"ל לומר בפ"ג. רק
מחא דתני באשה עצמה דיובלה להביא גיטה רק שתאמר בפ"ג. א"כ מכאור

כל הגט פרק ג גיטין

ר"ל פוסל. ע"י יחזקאל גיטין פ"ג הל"ב ס"ו הל"ב: ו"י ע"ס אלעזר מכשיר כו'. ו"י ע"ס פוסל ח"ה מ"ח סעי' א"י וכתב לה לשמה. כי פ"א כ"ג מ"א כ"ד מ"ב כ"ה פ"ח ס"ה כ"ה יחזקאל המעות פ"ה הל"ב גיטין פ"ב ס"ה: ו"י המביא נב"ט. ל"ז פ"א כ"ה מ"ה פ"א יחזקאל יבמות פ"ג הל"ב. ס"ו ע"ס פ"ב ע"ב

שנויי נוסחאות

ב מקום הלוח פקום. ב מקום ה"ג ונחשבינך ומקום נכולס. מקח. נחשבינך הוקח ומכר. מקום הוקח פקום המוכר. נכילס הסדר. המוכר פקום הוקח וכן כולס כלי ווי"ן. בפני החקנה. ר' יונה ג' גלגל נכסיו הריקוס (77). אחרי הכילא את נכסיו אובדה יאמר: וכבר נה נמשה חקנה נאמרס סכסכו טופסו גיטין לךך שינוי ונ"פ משהי חקנה ויחנן ונזר. נאזכרה" ו. א תקנ"ס. טלפוס"ס ומורזו מן הדין. עכ"ל. ר"א. כתיב ר' ליעזר. (לשמה) נחש"ל ר' יוחא ויחילא (ש"סו"ס) ליתא. ג' מצאו לאלתר. כ"ז וכתיב ונחשבינך אם מצאו על אחר. ברלוסקמא. כ"ז וכתיב בנלוסקמא. תוספת רעק"א

הכ"י במשנה ד' פרק לעיל. ומ"ט הר"ב ובגמרא מוסיק אף מקום הרי את כו'. שגם זה עקרו של גט. ומתני' ר"א הוא. לאמר עדי מסירה כרטי. הלכך וכחכ לה לאו אחימה קאי דחיתת העדים אינה אלא מד"ס מפני תיקון העולם. וכי כתב וכחכ לה לשמה. אעיקר כריתות קאי דהיינו כל הני דאמרן. ועיין מ"ט במ"ג פ' בחרה: ר"א מכשיר ככולן כו'. ומקטיין בגמרא קשיא דר"א ושרי לכתוב לטופסו גיטין ובלבד שינוח. ומפרקין חרי תנאי ואלבא דר"א: חוץ מגטי נשים. כתב הר"ב וגזרין טופסו אטו הורף. והלכה כר"א. והכי פסיק רב בגמ'. וכן דעת הרמב"ם בפירושו [ובחבורו פ"ג חור בו ע"ט בכ"מ] ולק' ממתני' ה' פ' לנשיל דשריין בחש"ו אפילו לכתולה לכתוב טופסו ולא גזרין אטו הורף. כדכתיבנא התם דחש"ו לא שכיח כלל לא גזרו. ומיהו איכא פלוגתא דרבנן איכא דכברי ר"א פוסל בגטי נשים אף דיעבד. ודייקי מדתנן מכשיר ככולן חוץ מגטי נשים. משמע דפוסל בגטי נשים. וכתבו דלא דמי למחבר דמשנה ד' פ"ב דכשר דיעבד. דמחבר לא שכיח כולי האי. וכתבתי טופסו שלא לשמה בטרדייהו מגטי וכחכו אף הורף. הלכך פסלוהו אף דיעבד וכו' הר"ן בפ"ב משנה ד'. והר"ש דייק בהיפך דמדקאמר מכשיר ככולן חוץ כו'. משמע דפוסל בגטי נשים מה שמכשיר ככולן והיינו לכתולה והוי דומיא דמחבר וכחכ ומ"מ טוב להחמיר ולגרסה בגט אחר אם הבעל לפניו. ע"כ: ג' לאלתר. פירש הר"ב מיד. ולא ביאר כל הורף דבגמ' פליגי איכא מ"ד [כדי שיהיה אדם עומד ורואה שלא עבר אדם שם ואיכא מ"ד] שלא שיהיה אדם שם עד בעת מליחה הגט ע"כ.

יש מחלוקת בין הפוסקים כמו שאזכור בס"ד. ומ"ט הר"ב והוקא שאבד במקום שהשיירות מלויות כו'. [נהר"א פסול] ואפילו לא הוחזקו שנים ששמותיהן ושמות נשותיהם שוים. [כל זמן שלא ראה שלא עבר אדם שם] ולהרמב"ם [אפילו עבר כשר להלכתא] כמ"ד שלא שיהיה כו' אלא"ה הוחזקו ג"כ. דלזו אס עבר היישינן אע"פ שלא שיהיה כו' פיון דאיכא חרתי לריעותא. ונהר"א"ש לעולם לא הוי לאלתר אלא [שראה] כל שלא עבר כו'. ומ"ט הר"ב אכל אס אבד במקום שאין השיירות מלויות [כו'] להרמב"ם אפילו הוחזקו בזהו מקום שנים ששמותיהם שוים ושמות נשותיהם שוים. ולהר"א"ש דוקא כשלא הוחזקו שנים כו' דחי הוחזקו היישינן אע"פ שאין שיירות מלויות הואיל ולא ראה שלא עבר אדם שם. והא דמחזירין לזמן מרובה היינו כשהבעל אומר תנו לה דכתבן במשנה ז' פ"ק דב"מ. ועיין מ"ט שם בס"ד. א"כ כשהיא נוחת סימן מובהק. ומ"ט הר"ב ואפילו אבד כו' אס יש לעדים סימן מובהק כן קודם שראוהו. ע"כ. ומ"ט הר"ב או שיאמרו מעולם לא חתמנו בגט באלו השמות אלא בזה בלבד כשר ואפילו לאחר זמן מרובה: בחפיסא או ברלוסקמא. המתחות שרגילין לתת בהם שטרות ויש בהן סימן

כלל ואם קבלה קרושין סארא א"צ צנא אבל דעת הר"ן דחלי בדין ברירה ובין דקיימיל דברדינא י"ב וע"כ השעם דאין משקינן לידינא אם אין ברירה או יש ברירה וברדינא אולי לקולא איכ' הכא הוי פסק גירושא דלמא הדין דיש ברירה: [אות בר] במשנה ר"א מכשיר ככולן. אפי' הורף דלי"ג אפוגנ. כך העלו חוספ' וכל הראשונים מסוגניו וכתבו דמוכח ג"כ הוי מסידור הפתני'. דאם איתא דר"א לא מכשיר כשטרות רק בפוסל היה לו להחנא דמתני' לקצר ולהשנות ולקבוע דברי ר"א אחר הת"ק והבי הני"ל למתני ר"א פוסל בג"ג ור"י פוסל בכולס. והוי כסדר שכל אחד מחסיר מחזירו אבל אי ר"א אתי לאכשורי תורף בשטרות ניהא רתנא דברי ר"י קודם דקאי את"ק דמיירי בפוסס.

וה"ה מכשיר בשטרות טפי מח"ק ובגיטין פוסל טפי: [אות כה] הרע"ב ד"ה צריך שינוח. ובגמרא כו' מותרת לכ"א. כן הוא פירא דר"י א"ש. ובריש זבחים (ד"ב) דייק הש"ס דבג"ג סתמא לאו לשמה קאי ופסול מהא הכותב מוטבי גיטין וכו' ואר"י א"ש אף צריך שינוח מקום הא"ס לכ"א. וב' תוספות אצטרך לאתויי דר"י משום דמינה דייקין בנייטין דאיתא בר"א דע"מ כרתי דק"ל כותי'. ואיכא דמוקי לה חתם בר"ם ופירשי מפני החקנה משום קמט ולריריה ליכא למידק מיניה דסתמא פסול עכ"ל. וכבארית תמוה לי הא מ"מ אף אם וישא בר"ם מ"ס יש לדייק כן מסיפא דמתני' ר"א מכשיר ככולן חוץ מג"ג שנאמר וכתב לה לשמה (ואסור אף טופס) מוכח להדיא דסתמא לא מקרי לשמה אח"כ וכני ד' בספר שער הפלך מצאתי שעמד כזה ולענ"ד נראה דהנהו לכאורה יש לעיין למח דכתב תוס' דר"א מכשיר ככולן היינו אף בתורף מאי פירכי בסוגי' אהיהו דר"א והא כי כתיב לה אחרת הוא דכתוב דלמא באמת פוסל רק בתורף. וצ"ל כיון דת"ק ור"י ס"ל ג"כ דתורף פסול מדאורייתא בגט משום דבעי לשמה א"א דת"ק ס"ל רבשאר שטרות גזרין תורף אטו גיטין ור"י ס"ל דאפילו בפוסל בשטרות נדר"י לא הו"ל לומר רק ר"א מכשיר בשטרות אף בתורף חוץ מגיטין אבל השעם דכתיב לה לשמה הוא מיותר דהא כיון גס הת"ק ור"י מודים אע"כ דבעי לו לפלוני גם בגט דאפילו טופס פסול. וכ"ז למסקנא דמוקמי' לת"ק בר"א אבל לפ"י דת"ק ר"מ היא שמיר י"ל בפשוטו דר"מ דקאמר דמרבנן פסול תורף אף בשטרות ומראורייתא כשר אפילו בגט לזה פליגי ר"א בתרתי דבשטרות בש"ל לגמרי. וכגם פסול אפילו מדאורייתא משום דכתוב לה לשמה. ונ"מ שוכא (במה שהביא הפסוק לה) לענין אם צריך לשיר הא"ס לכ"א. גפ"י י"ל בכונת תוס' דבלאו פירא דר"א"ש י"ל דת"ק הוא ר"ס ומפני החקנה היינו תתקן קמט ומסילא י"ל דר"א דקאמי חוץ מג"ג היינו בתורף ותי' מקום לומר דסתמא אטו שלא לשמה משש. [בגט פליגי רק על הך דת"ק הוא רק דרבנן משום

ח) כדי לודע טך מעות המכירה שאם יטרפוה ממנו, ילטרך המוכר להחזיר לו כך: ט) תקנת הסופר היא, דלהכי התירו לו שכתוב טופסו, ולפעמים אינו פנוי: ז) דגזר טופסו אטו הורף: יא) והכי קו"ל: יב) במקום שהשיירות מלויות, או שבמקום שנכתב הגט הוחזקו ב' ששמותיהן ושמות נשותיהן שוות: יג) מלה מורכבת מן "אל" אחר, ופירושו: על מקומו,

ור"ל מיד [כמו והוא שנמד אל אחר, ויחשמו ס"ק דברכות] והיינו שראה שלא עבר אדם שם עדיין, ואפילו שיה זמן מרובה: יד) מיהו ביום סימן בגט או בכלי שהוא מונח בו, והוא סימן מובהק, כשר. אכל הכרה בטבעיות עין לא מוכי רק כשמלאו הוא בעלמו דלזו אית ליה מנו, דאי צעי אחר לא אבדתו [ק"ג ס"ד]: טו) חמת קטנה: טז) [אומהאנגייטל]:

בין תפארת ישראל יבין ור"ל מיד [כמו והוא שנמד אל אחר, ויחשמו ס"ק דברכות] והיינו שראה שלא עבר אדם שם עדיין, ואפילו שיה זמן מרובה: יד) מיהו ביום סימן בגט או בכלי שהוא מונח בו, והוא סימן מובהק, כשר. אכל הכרה בטבעיות עין לא מוכי רק כשמלאו הוא בעלמו דלזו אית ליה מנו, דאי צעי אחר לא אבדתו [ק"ג ס"ד]: טו) חמת קטנה: טז) [אומהאנגייטל]:

משה

בין תפארת ישראל יבין ור"ל מיד [כמו והוא שנמד אל אחר, ויחשמו ס"ק דברכות] והיינו שראה שלא עבר אדם שם עדיין, ואפילו שיה זמן מרובה: יד) מיהו ביום סימן בגט או בכלי שהוא מונח בו, והוא סימן מובהק, כשר. אכל הכרה בטבעיות עין לא מוכי רק כשמלאו הוא בעלמו דלזו אית ליה מנו, דאי צעי אחר לא אבדתו [ק"ג ס"ד]: טו) חמת קטנה: טז) [אומהאנגייטל]:

שיזכה להם ע"י אחר תחלה. והח"כ יחזור ויטלם בחובו: צריך ליטול רשות מן היורשים. שירשו מהם קרקע משועבדת לבעל חוב לריד ליטול מהם רשות אם רולים לפירוט חוב זה מתרומות ומעשרות הללו דשמה רולים הם ליקח מהתענית ולפרוט חוב מורישם ממקום אחר:

הלוי או העשיר העני. מתו צריך ליטול רשות מן היורשים. אם הלוח בפני בית דין: אינו צריך ליטול רשות מן היורשים: המניח פירות להיות מפריש עליהן תרומה ומעשרות: מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני. מפריש עליהן בחוקת שהן קיימין. אם אברויה) הרי זה חושש מעת לעת. דבריו ר' אלעזר בן שמוע. רבי יהודה אומר בשלשה פרקים בודקין את היין. בקדים של מוצאי החמץ. ובהוצאת סמדרים. ובשעת כניסת מים בבוסרם:

המניח פירות להיות מפריש עליהן. סומך על אלו ואוכל טבלים אחרים שיש לו ואומר הרי תרומתן בחזון פירות שהקליתי לך: ואם אברו. הלך לבדקן ומלאן שאבדו: ה"ז חושש. לאופן טבלים שתקן בהבטחתן של אלו. ואם לא חלקן לריד להפריש מהם שמה כשאמר הרי תרומתן בפירות שהקליתי כבר היו אבודים: מעת לעת. של דביקה. כשבדקן ומלאן אבודין חושש שמה מאתמול בעת הזאת אבדו. ואם עשן מעשר חוץ מעת לעת על פירות אחרים לריד להפריש עליהם משפק וטפי מהכי לא אחמור רבנן למהם אלא סומכין אחרים: בודקין את היין שהניחו להיות מפריש עליו לריד לבדקן שמה החמץ. ואין תורמין מן החומץ על היין: בקדים של מוצאי החמץ. כמשעבדת רוח קדים צמולאי החמץ: ובשעת כניסת מים. כשהן כפול הלכן נקראים בוסר. וכשהלחלותיה נכנסת וגדילה בחובו שיכול לעלור מהן כל שהוא. היינו כניסת מים. פירש אחר היו כותשים הענבים כשהן בוסר וקוטים להוציאו מים) ועושים חומץ לטבול. והלכה כרבי יהודה: (* כר"ב ד"ר ונעשים.

מעשר [הפכה ה']. ואש"פ שהוא מוסב אההן ולוי ועני שידך להחני צנו"ן ולא צמ"ס. שכן בלבוך ארמית הגו"ן מורה על הרבים כמו על הרבות. וכדתקן להיות מפריש עליהן מחלקן וכו' אם הלוח וכו': צריך ליטול רשות מן היורשים. פירש הר"ב שירשו מהם קרקע משועבדת כו'. ומפרש בנמרח דלפי לא ירש אלא מלא מחט. משום דגובה וחזור וגובה (דומה למה שפי' הר"ב במשנה ו' פ' בתרא דשביעית) וכדת רמב"ם בפ"ז מה' מעשר דלוי לא ירשו קרקע אין רשותו מוטלת. ע"כ. ונראה צעני דהאיכא דמטלטלי דתמי משתעבדי לז"ח כמ"ס הר"ב רפ"ו דפרקין. דכל מה שירשו מהני ליטול רשות מהן. ולא ידעתי למה לא ביהר כן הרמב"ם: אם הלוח בפני בית דין ע"מ שיפריש על מעות אלו מחלקם הרמב"ם שס': אינו צריך ליטול רשות. לשון רש"י דיש כח ציד צ"ד להטיל חוב לפי שתקנתה הוא שצמולאו מעות להוציא. ע"כ. ובדוקא נקט פהוה ולויה משום דצעני אהם העשיר לא עבדי תקנתא כדליתא בנמרח מיתה שכיח עבדי תקנתא. עשירות לא שכיח כדלמרי אינשי חבדך מית אהר איחעשר לא תאשר. לא עבדי תקנתא ועיין מ"ס צמ"ב פרק ט' דגדרים: המניח פירות להיות מפריש עליהן. לשון החוס' בערבי שבתות וי"ט איירי דשרי שלא מן המוקף ע"כ. דהא תנן עספ"ק דחלה ובפ"ב דכבורים מ"ה דלחן תורמין אלא מן המוקף. אכל לשון להחלה אלא מן המוקף. אם הפריש הרי הן בחוקת קיימין: א"כ כהז' חושש כו'. ור"ע ור"י דתורמות: הר"ע חושש כו'. והלוי ששכשו נאבדו והואיל וכבר נאכלו וילכא אלא היוב הפרשת תרומות ומעשרות. אכל הרמב"ם בספ"ה מה"ט לא התנה שהם לא חבין ומשמע דא"כ שאלהן מחויב הוא להפריש התרומות והמעשרות מפני הששא ז'. ויראה לי להשוות רש"י ורמב"ם ולדל פליגי דרש"י פירש במשנתו שהיא דבריו ר"א בן שמוע והוא אינו חושש אלא מעל"ע. א"כ יש לו לחלק ג"כ בין נאכלו ללא נאכלו ומשמעא דפרישיות פיון דחוינן דחששא דמקלין זה היא שלא לחוש לה רק מעל"ע. אכל הרמב"ם כתב לפי מה שפסק דלא כר"א בן שמוע כמ"ס דצבור דלקמן ודחייב למפרע על כל מה שהיקן א"כ חששא מעליהה היא. והלכך אין לו לחלק ללא נאכל. וכ"כ דא"כ אליבא דר"א בן שמוע אין לו הכרח לחלק אלא שרש"י מהכרח כתב כן (* (ואין חולק כמ"ס דר"א כו')): דבריו ר"א בן שמוע. ובנמרח חלוקים עליו חבריו דתנן [במשנה ב' פ"ב דמקואות] מקוה שמדד ומלא חסר כל טהרות טעושה ע"ג למפרע בין ברה"י בין ברה"ש שמואת. ולפיכך [הנין] נמי אין הלכה כר"א. כמ"ס הרמב"ם בפירושו ובחבורו שם [הלכה כ"ח]. וכתב הגה"מ דמשמע להרמב"ם דליכא מאן דפליגי עליה ע"כ. ואש"פ דבלבון מהלוקת שטי. נמלאים ניולא בזה ואין חולק כמ"ס צפ"ג דכבורים: בקדים של מוצאי החמץ. בגמ' תניא בתקופה. כלומר שמוצאי החמץ הוא בתקופת תשרי דלוי נמשכה תקופת תמוז ע"כ לא. [דש"י]. והרמב"ם לא העתיקה בפ"ה מה' תרומות וכתב עליו הכ"מ שאינו יודע למה השמיטו. ול"ג שפני קושית התוס' הוא שהשמיטו שכתבו דכפ"ק דסנהדרין [דף י"ג] איחא דבעינן מקלה החג בתקופת תשרי וא"כ מעולם לא נמלא מוצאי החמץ אלא בתקופה. ומה שדחו מדלמרינן ההם שעל התקופה לכדה אין מעבדין. לא ס"ל להרמב"ם כדמשמע בה' קדוש החדש שלו פ"ד. כיון דמקרא ילפינן להא דמוצאי החמץ כמו דילפינן אביב מקרא ע"ש ככ"מ סוף דף רע"ז: ובהוצאת סמדר. כחוס פרה. וענבו נראין צחשכול כסדרן. רש"י: ובשעת כניסת מים בצוסר. פירש הר"ב כשהן כפול הלכן נקראים בוסר. וכן לשון רש"י. ועיין מ"ס במכ"ה ה' פ"ה דמעשר שני. ומ"ס הר"ב וכשהלחלותיה נכנסת כו' היינו כניסת מים. והביאו בתוספות ראים לזה הפי' מדתנן בפ"ה דשביעית [מ"ח] הבושר משעבדי מים:

מרו כו'. מ"י ע"כ כ"ו
דן המנהג פירות כו'. כ"ה
פ"ה ירמלו דלוי פ"ו כ"ד
מ"י ע"כ כ"ה פ"ג ע"כ

שנויי גוסחאות
הלוח. במשני"ל חלום;
כ"ד הלוי. [מן היורשים].
כ"ד וכמשני"ל יתא וכן
יתא כפי הכהה גס כתי"ק
וק דס ים מסדון מן
רשות עד רשות:
ח ומעשרות. כתי"ד
ומעשר. [מעות להיות
מפריש עליהן מע'].
כתי"ד יתא. ר' אלעזר
(בן שמוע). כ"ד
וכמשני"ל וכמשני"ל יתא
וק יתא כתי"ק (וס
ר' יעזר). (את) דיון.
כ"ד יתא. בקר"ס.
כמשני"ל וכתי"ק בקידום.
ש"פ מוצאי. כ"ד
שבסמוצי. מים בבוסר.
כ"ד וכתי"ק וכמשני"ל
מים לבוסר וכו' בערוך
וכ"ס' וכחוס; דקל
דפ"ה חמץ:

תוספת דרשים
כתי"ס ד"ה הרי
וס כו' דהלו ככר הלכן
אין מחייבין אותו להפריש
כ"ד תרומות ומעשרות כו'.
ול"ג דלא מן הכס וס הוא
אלא אם כבר חלקו איש
יכול להפריש אחי' תרומות
ועשרות דעל מה יחל
שסס כיון דליכא עשירים
כדליתא נפ"ד דטבול יום
מ"ד נעשה החתיב אלגין
נעלן ע"ש כפי הר"ב
וכ"כ הרמב"ם בפ"ה מה"ט
גם הר"ש הביא עוד
תוספתא כדומה לזו וחס
פסוק דהיא יוכל להפריש
על מה שכתב נאכל (חון)
מתא ח"ל) וא"כ ליכא שום
פליגה בין רש"י ורמב"ם
וק"ל. (ממחש"ה ז"ל):

תוספות רעק"א
[אות לא] במשנה
כפריש עליהן בחוקת
שהן קיימין. בירושלמי
חמץ חייבין הלוקח יין
פסון הכותים ר"י ור"ש
אוסרים שמה יבקע הנוד.
א"ר ועירא תמן לכפרע
נתקלקלה הבא מכאן
ואיך נתקלקלו ע"קרבן
עדה ובפ"ו משה שנתקן
למאר בזה. ולעג"ד נרא'
למה דאשרינן גיטין דכ"ה
הר"י גיטך שעה אחת
קודם מיתה"ל אסורה
לאכול בתרומה מיד
דחיישינן שמה ימות
ומסק"י שם דשמה בת
לא חיישינן אבל לשמא
ימות חיישינן וע' בתוס'
קדושין ד"ה ע"ב בתוספת
דבריהם דרבת ר"ת
דקמנה שחלך אביה
לכדח"י מתרת לאיש
ולא חיישינן שמה קודש
אביה דשמה קודש לא
חיישינן ואף לשמא קודש
לא חיישינן דהא אם
יקדש

זה על הכהונה והלויה
להוציא. ע"כ. ובדוקא נקט פהוה ולויה משום דצעני אהם העשיר לא עבדי תקנתא כדליתא בנמרח מיתה שכיח עבדי תקנתא. עשירות לא שכיח כדלמרי אינשי חבדך מית אהר איחעשר לא תאשר. לא עבדי תקנתא ועיין מ"ס צמ"ב פרק ט' דגדרים: המניח פירות להיות מפריש עליהן. לשון החוס' בערבי שבתות וי"ט איירי דשרי שלא מן המוקף ע"כ. דהא תנן עספ"ק דחלה ובפ"ב דכבורים מ"ה דלחן תורמין אלא מן המוקף. אכל לשון להחלה אלא מן המוקף. אם הפריש הרי הן בחוקת קיימין: א"כ כהז' חושש כו'. ור"ע ור"י דתורמות: הר"ע חושש כו'. והלוי ששכשו נאבדו והואיל וכבר נאכלו וילכא אלא היוב הפרשת תרומות ומעשרות. אכל הרמב"ם בספ"ה מה"ט לא התנה שהם לא חבין ומשמע דא"כ שאלהן מחויב הוא להפריש התרומות והמעשרות מפני הששא ז'. ויראה לי להשוות רש"י ורמב"ם ולדל פליגי דרש"י פירש במשנתו שהיא דבריו ר"א בן שמוע והוא אינו חושש אלא מעל"ע. א"כ יש לו לחלק ג"כ בין נאכלו ללא נאכלו ומשמעא דפרישיות פיון דחוינן דחששא דמקלין זה היא שלא לחוש לה רק מעל"ע. אכל הרמב"ם כתב לפי מה שפסק דלא כר"א בן שמוע כמ"ס דצבור דלקמן ודחייב למפרע על כל מה שהיקן א"כ חששא מעליהה היא. והלכך אין לו לחלק ללא נאכל. וכ"כ דא"כ אליבא דר"א בן שמוע אין לו הכרח לחלק אלא שרש"י מהכרח כתב כן (* (ואין חולק כמ"ס דר"א כו')): דבריו ר"א בן שמוע. ובנמרח חלוקים עליו חבריו דתנן [במשנה ב' פ"ב דמקואות] מקוה שמדד ומלא חסר כל טהרות טעושה ע"ג למפרע בין ברה"י בין ברה"ש שמואת. ולפיכך [הנין] נמי אין הלכה כר"א. כמ"ס הרמב"ם בפירושו ובחבורו שם [הלכה כ"ח]. וכתב הגה"מ דמשמע להרמב"ם דליכא מאן דפליגי עליה ע"כ. ואש"פ דבלבון מהלוקת שטי. נמלאים ניולא בזה ואין חולק כמ"ס צפ"ג דכבורים: בקדים של מוצאי החמץ. בגמ' תניא בתקופה. כלומר שמוצאי החמץ הוא בתקופת תשרי דלוי נמשכה תקופת תמוז ע"כ לא. [דש"י]. והרמב"ם לא העתיקה בפ"ה מה' תרומות וכתב עליו הכ"מ שאינו יודע למה השמיטו. ול"ג שפני קושית התוס' הוא שהשמיטו שכתבו דכפ"ק דסנהדרין [דף י"ג] איחא דבעינן מקלה החג בתקופת תשרי וא"כ מעולם לא נמלא מוצאי החמץ אלא בתקופה. ומה שדחו מדלמרינן ההם שעל התקופה לכדה אין מעבדין. לא ס"ל להרמב"ם כדמשמע בה' קדוש החדש שלו פ"ד. כיון דמקרא ילפינן להא דמוצאי החמץ כמו דילפינן אביב מקרא ע"ש ככ"מ סוף דף רע"ז: ובהוצאת סמדר. כחוס פרה. וענבו נראין צחשכול כסדרן. רש"י: ובשעת כניסת מים בצוסר. פירש הר"ב כשהן כפול הלכן נקראים בוסר. וכן לשון רש"י. ועיין מ"ס במכ"ה ה' פ"ה דמעשר שני. ומ"ס הר"ב וכשהלחלותיה נכנסת כו' היינו כניסת מים. והביאו בתוספות ראים לזה הפי' מדתנן בפ"ה דשביעית [מ"ח] הבושר משעבדי מים:

יבין תפארת ישראל יבין

על שתיק: מהאי שעתא על דעת הניך פירות, אם עדיין קיים הוא לריד לתקן מחדש: (כו) שמינו להפריש עליו והולך: (כו) ר"ל כמעט שז רוח קיים צמולאי פסוקים: (בח) כשיפול פרה הגפנים, ונראין ענבים כשפול: (טז) כששרף צא לענבים שגדלו כבר כפול הלכן. וי"א דר"ל בלוחו זמן ששופכים מים על בוסר כתושבים שיחבון לחומץ. צ"ו זמיס הללו רגיל כל יין להחמין, ולפיכך לריד לבדקו:

זכות להם תחילה התנות ע"י אחר, קודם שיטלם בחובו: (בא) שמה ירטו עמי במתנותיהן, וישלמו החוב מדבר אחר שירשו [דהאיכא דנאכלתה דהאיכא דנאכלתה] (בב) על מנת שיטול אחר כך מתנותיהן: (בג) שכשיראה לאכול טבליו, אומר שתרומתן יהיה בפירות הללו. ומיירי בלומר כן בע"ש, דלוי מדטרוד א"ל להפריש מן המוקף: (בד) אחר ששפן תרומה, מלאן שאבדו: (בה) משעה שחלקן אבדו חושש מעת לעת למפרע שמה אז כבר אבדו, וכל [גשים ה"ב]